

la humanitat

Fundado: LLUIS C MPANYS

SEGONA EPOCA
Any III - Núm. 11

Solicitado el Registro como artículo de Segunda clase en la Adm. de Correos de México, D. F.

Editor: M. Rouret Callo
MEXICO, D. F., Maig de 1945

la humanitat associa el seu senti-
ment al dol de tot el mon civilitzat
per la mort del President dels Estats
Units FRANKLIN D. ROOSVELT.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA celebra el 14e. Aniversari de la seva Fundació

EDITORIAL

S'escua justament l'aparició d'aquest número de LA HUMANITAT als pocs dies d'haver estat commemorat pels catalans a Mèxic, l'aniversari de dos esdeveniments importantíssims en la vida política del nostre poble. Esmentats per ordre cronològic aquests fets foren la fundació d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA i la proclamació de la República Catalana, aquesta convertida tres dies després, en Generalitat de Catalunya perquè així ho exigia l'imperatiu de les circumstàncies i l'interès de la Pàtria, d'acord amb una alta i generosa visió que no vol dir mancada de renunciament i de sacrifici.

Dels dos esdeveniments que acabem d'esmentar s'en trobaran altres evocacions en aquestes mateixes pàgines.

Allò, però, sobre el que voldriem insistir per considerar-ho, si no més important, si més suggeridor que el que es concreta en una simple relació de temps, és en la indubtable transcendència històrica de dos moviments que, encara que l'un no es pot tenir absolutament determinat per l'altre, (políticament el determinisme absolut és molt difícil de provar, per no dir impossible), semblen tenir totes aquelles característiques per les quals una causa produeix un efecte.

El moviment polaritzat entorn de la fundació del nostre Partit, tenint aquest al seu davant una figura coronada per totes les roses de la dignitat, de l'honoradesa i del patriotisme, com era la de Francesc Macià, havia de ser, gairebé necessàriament el primer nucli al voltant del qual s'havia de produir —per un fenomen prou conegut en química i fins en psicologia, segons Stendhal—, la cristallització sentimental del nostre poble.

Aquest miracle del retrobament —possible gràcies a ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA— de la consciència política dels catalans en l'atri d'una mateixa fe i pel camí de la mateixa orientació patriòtica, fou bellament glossat pel senyor Miquel Santaló en algun retomb feliç del parlament que pronuncià el dia 24 de març prop-passat davant un bon nombre d'esquerrans reunits per a recordar la fundació del propi Partit.

Es pot creure sincerament que sense l'organisme polític adequat —i l'Esquerra va demostrar que ho era— hauria estat molt més difícil en aquells moments portar a terme l'obra iniciada. Així mateix cal considerar improbable que s'hagués produït, sense el factor esmentat, aquell ample esclat cívic del 12 d'abril del 31, aquella immensa sembrada de llavors ciutadanes —les paperetes electorals— que llençades de sol a sol d'un cap a l'altre de la terra catalana, van tenir prou força per a fer germinar aquella semença i per a fer créixer i florir i fruir, en quaranta vuit hores, l'arbre de les llibertats polítiques republicanes per a Catalunya i per als catalans.

D'aquella hora ençà, la nostra Pàtria, com tota entitat sensible, individual o col·lectiva, entre joies i dolors, va viure plenament, és a dir, va viure amb una plena dignitat. També d'aquella hora ençà el vent de la desgràcia (potser el Fat com deien els antics) ha bufat sovint amb furia irada sobre l'arbre de la llibertat i de la dignitat catalanes. I avui, massa destralejat pels seus enemics, poc conreat d'altra banda —almenys en algun lloc— per les lasses desavinences dels propis catalans, l'arbre nostre inspira una amor, una pietat i una tendresa, com mai no havia inspirat encara. Cap català, però, digne d'aquest nom, no creu en la seva mort. I si ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA va ajudar, potser més que ningú, a preparar la terra, a sembrar la llavor i a fer créixer la bella planta, com podríem nosaltres dubtar de la seva refflorida i d'una nova fruitada?

:: :: ::

Tot això —aquestes ratlles volem dir— ha acabat ben segur, desenfocat del començament i, fins i tot també, una mica massa líric. Que hi farem? L'amor i l'esperança es reforcen sovint de febleses líriques. La gent més lírica del món —encara que moltes vegades no ho sembli— són els enamorats, és a dir, la gent que estima més i més espera per bé que l'amor sigui somni i l'esperança esquerra. Així va cantar-ho l'enyorat Carles Riba amb versos que sabem de cor més que de memòria:

Com la proa amb l'onada,
com la llum amb el vidre,
com l'amant amb l'amada
m'encontraré amb tu
Esperança,
tu esquerra, jo segur.

Recordem i commemorem la fundació del nostre Partit i el 14 d'Abril perquè ens els estimem i perquè hi tenim, esperança.

EL SOPAR DE COMMEMORACIO

Amb un èxit sense precedents en l'actuació política dels catalans a Mèxic i amb un entusiasme dignament manifestat, va tenir lloc el dia 24 de març, propassat l'acte que per commemorar el 14^è Aniversari de la fundació del nostre Partit va organitzar la Agrupació d'Esquerra Republicana de Catalunya en aquesta capital de la República Mexicana.

Més de cent cinquanta persones assistiren al banquet que pel motiu esmentat va preparar-se a l'hotel "Montejo" del passeig de la Reforma.

La sala de festes de l'esmentat i prestigiós establiment presentava el més acollidor dels aspectes. Rera de la taula reservada als organitzadors i a la presidència de l'acte, sobre uns grans fons amb les quatre barres i ornat també amb els colors de la bandera mexicana, es veïen tres magnífics retrats —els dels Presidents Macià i Companys i el de l'actual President interí de la Generalitat de Catalunya senyor Josep Irla—, evocats plàsticament pel pinzell del nostre company en Marcel·lí Porta.

Una nota amable i simpàtica fou la presència de l'element femení que comunicà a l'ambient la gràcia que li es pròpia.

El lloc presidencial fou ocupat pel senyor Miquel Santaló per la seva condició de Delegat del President interí de la Generalitat en terres lliures d'Amèrica i per la repreesntació que té com a President del Consell Directiu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA que funciona a Mèxic. Al costat del senyor Santaló van seure els senyors Joaquim Durán, President de l'"Agrupació" local del Partit, i els seus companys de junta els amics Lluís Umbert Santos, Ricard Altaba, Joan Bonastre Joan Falcó, Amadeu Oliva i Marius Calvet. Ocuparen un lloc semblant els membres del Consell Directiu de la nostra organització senyors Antoni Ma-

Sbert, Martí Rouret, Arce, Agudé, Josep Andreu, Samuel Morera, Joaquim Bilbeny, Francesc Messeguer, Josep Mascort, Roc Boronat, Ignasi Canadell, Lluís Mestre Capdevila i Jaume Guitart.

Donar compte de tots els assistents al banquet és una tasca superior a la nostra memòria. Farem esment de tots aquells que bonament poguem recordar. Per endavant demanem excuses pels noms que a contràcor, ben segur, oblidarem.

En lloc destacat hem d'esmentar el senyor ere Bosch Gimpera que aportà la solidaritat d'Acció Catalana, el partit germà de l'Esquerra, i amb el qual tantes vegades han fet camí plegats per la bona causa de Catalunya. Ens honorà també amb la seva presència el Coronel senyor En-

ric Pérez Farràs a través del qual recordem un període de la nostra història moderna, pròdig en martiris i en glòries. El rostre fort encara (rostre lleoní va dir del de Pérez Farràs, un periodista francès que el visità quan el nostre amic estava en capella), ens recorda la seva fidelitat exemplar a la nostra pàtria i a la defensa de les seves llibertats. Un altre digne representant de les forces armades al servei de Catalunya, el Coronel MaciàCompanys, assistí acompanyat per la seva esposa al banquet que comentem.

Altres noms de representació que prestigiaren l'acte són els següents: Odón Duran d'Ocón, que fou Procurador General de Catalunya, Joan Macià, A. Gispert, Antoni Escofet Pascual i senyora, Jaume Antón Agudé i senyora, Salvador Sunyol i senyora i fill, Miquel Tolosa, Angel Messeguer, Enginyer Francesc Cárdenas i senyora, Llorens Busquets, Rafael Domingo i senyora, Valentí Puigdomenech, Albert Oliva i senyora, Miquel Palet i Martí, Amadeu Oliva, Jr., Marian Font i senyora, Antoni Gironés i senyora, Genís Arti-

el que vol Agudé i senyora i fill, J. Rovira i senyora, Enric Benet i filla, Lluís Marassé, Joseph Bombi, Antoni Eroles, Domènec Pla i senyora, Marcel Santaló, Marcel·lí Porta, Francesc Mallart, Srta. Meri Domingo, Sra. Santaló, Sra. Bilbeny, Sra. Mascort, Sra. Umbert, Sra. Calvet, J. Bernaldo, J. Fernández Armengol, Robert Espinosa, Juli Antoni Klucq i senyora i fill, J. Casamitjana, Angel Vidal, J. Mateu, Salvador Maset, Josep Prat, Lluís Suarez i senyora, Antoni Pla, Josep Ricard Sala, Josep Sarraó i senyora, Luis Folc, Vicens Verni, J. Vidal i senyora i altres que segons la fórmula habitual —i no n'hi ha pas d'altra— sentim no recordar.

Cal esmentar així mateix el grup d'amics bascs que ajuntaren el "Gora Euzkadi" al "Visca Catalunya".

Entre les adhesions que foren lligides per l'amic Marius Calvet secretari d'organització de l'acte, figuren les següents:

De Lausanne. (Suïssa) "Recibid adhesión Irla, Tarradellas,

hermanos Francia y mia. Que vuestra fiesta Partido sea augurio retorno autonomía Cataluña y República. Besos hijos. VENTURA GASSOL.

De Bogotá. (Colòmbia) "Personalmente y representación Pere Comes y Josep Roig fundadores Esquerra así como otros compañeros Sección Partido acabamos constituir Colombia, adherirmonos acto celebración Catorce Aniversario fundación Esquerra que conquistó organizándolos durante República, primer Gobierno Parlamento, Instituciones, libertad Patria stop Anhelamos unidad indestructible Partido que gobernó y gobernará Catalunya bajo inspiración programa básico Partido y enseñanzas conducta que legaronnos Presidentes gloriosos MaciàCompanys. Abrazos. — JOSEP ESPANYA.

De Santiago de Xili. "En nombre afiliados Esquerra y Agrupación Democrática rogamos nos tengais espiritualmente presentes conmemorando fundación glorioso Partido.—BRUJARDI.—MAS PARERA.—MELLENDEZ.—BALMES. — CASASAS.—MANRESA.— XICOTA.

De Monclova, Coah. (Mèxic) "Imposible asistir. Pláceme adherirme conmemoración 14 aniversario fundación Partido. Por Catalunya.—CARLES ALTABA PLANUCH. (Delegado de l'Agrupació d'E. R. de C. a Monclova.

De Guadalajara. (Mèxic) "Más cordial adhesión acto celebración 14 Aniversario fundación ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA. Luchar hasta conseguir Catalunya libre. JOSEP MARULL. (Delegado de l'Agrupació d'E. R. de C. a Guadalajara.)

Guadalajara. Mèx.—"Imposibilidad material asistir acto ruégote hagas constar fervorosa adhesión. Saludos.—ANTONI ESCOFET. (Del Consell Directiu d' E. R. de C.)

De Mèxic, D. F.—"El Partit Republicà d' Esquerra" es comiplau en adressar-vos la seva més

cordial felicitació amb motiu del 15^è aniversari de la fundació d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA. Estem segurs que, com fou en el passat, en el futur el vostre Partit sabrà endegar els destins de la nostra Catalunya per aquells viarans de llibertat i progrés que són patrimoni del seu poble. Tingueu la seguretat que en aquest camí hi trobareu sempre, prop vostre, el "Partit Republicà d'Esquerra". Fraternalment vostres i de Catalunya.—FAUSTI BELLVE. (President.)—Ignasi Morell Bosch. (Secretari).

A més es llegiren adhesions de les personalitats següents: Srta. Maria Macià. Sr. Joan Moles (des de Veracruz) Delegat de l'Agrupació d' E. R. de C. Sr. Francesc Adell Ferrer (des de Monterrey) Delegat de l'Agrupació d' E. R. de C. Sr. Ramón Aguiló, Magistrat. Sr. Enric Botey, President de l'Orfeó Català de Mèxic. Sr. Francesc Riera, Diputat en el Parlament de Catalunya. Sr. J. Navarro Costabella, escriptor. Dr. Gispert. Sr. Joaquim i Joan Bombi (de Torreon).

Els organitzadors que van estar com sempre a l'alçada de les circumstàncies, com diuen els gazetaires anònims, procuraren que l'acte, d'acord amb el que havien exposat en el Manifest fet públic uns dies abans de la commemoració celebrada, no perdés un sol moment el seu caràcter emotiu; per una part, de celebració d'una data fecunda i perquè no dirho?, històrica, i d'altra banda, de recordança de tots aquells companys i amics desapareguts a l'exili i a la nostra terra, dels que encara hi sofreixen, així com també de tots els que resten en terres de França i escampats per tot el món esperant el dia de l'alliberament definitiu. Per això segurament hom va defugir tota espectacularitat i es limitaren a dos els discursos amb els quals l'acte arribaria a un final digne.

Parlà en primer lloc el Pre-

